

Heti gazdasági figyelő (2023. december 4.) - HORVÁTORSZÁG

Makrogazdasági hírek

A COM kifizette a Nemzeti Helyreállítási Terv megvalósításához szükséges 3. részletet Horvátországnak

2023. november 30-án Dubravka Suica, az Európai Bizottság (COM) alelnöke arról tájékoztatta Andrej Plenkovic horvát miniszterelnököt, hogy a Nemzeti Helyreállítási Terv megvalósításához szükséges 3. részletet (700 M EUR) a COM átutalta. Horvátország eddig 2,9 Mrd euró értékű támogatást kapott az európai Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből.

A horvát egészségügyi rendszer teljes adósságállománya elérte a 2 Mrd eurót

A horvát egészségügyi rendszer teljes adósságállománya 2023. szeptember 30-án 2 Mrd eurót tett ki, ami 223 M euróval több, mint az év elején. Ez azt jelenti, hogy a horvátországi állami egészségügyi intézmények minden hónapot 25-30 M euró összesített veszteséggel zártak. Az adósságállományból 530 M euró a gyógyszer-nagykereskedők felé fennálló adósságra, 740 M euró pedig a Horvát Állami Egészségbiztosító (HZZO) által megelőlegezett, azonban a kórházak által nem teljesített szolgáltatásokra vonatkozik. Tekintettel arra, hogy a jogszabálmódosítás szerint valamennyi horvátországi kórház 2024. január 1-jétől állami tulajdonba kerül (*Megjegyzés: jelenleg a kórházak nagyobb része önkormányzati tulajdonban van*), az említett 740 M euró összegű adósságot a HZZO írhatja le. Az állami egészségügyi rendszer jövő évi költségvetése 5,5 Mrd euró lesz, azonban független szakértők szerint szükség van a teljes rendszer szerkezeti átalakítására, mert a költségek növekedésének ellenére, a korszerű felszerelés és a szakemberek hiánya miatt folyamatosan csökken a nyújtott szolgáltatások színvonala.

A jövő év folyamán nem várható jelentősebb drágulás a szállodai szolgáltatások árában

A BlueRock Consulting tanácsadó cég és az abbáziai Idegenforgalmi és Vendéglátóipari Menedzsment Kar közös kutatása szerint a szállodai szolgáltatások árai 2022-ben 27%-kal, 2023-ban pedig további 12%-kal növekedtek a 2019. évi árakkal összehasonlítva. Emanuel Tutek, a kutatás egyik vezetője szerint az esetleges további áremelés csak a szolgáltatás minőségének növelésével lesz igazolható. Idén nyáron már volt egy kísérlet egy nagyobb mértékű áremelésre, azonban ezt követően a vendégek száma csökkenni kezdett, ezért a szállodák a főszezon (június-szeptember) során mérsékeltek egyes szolgáltatásaik árát. A horvátországi szállodák a 2023. évi főszezonban 2%-kal több vendégéjszakát könyvelhettek el, míg bevételük 13%-kal volt magasabb, mint a tavalyi év azonos időszakában. Ugyanakkor a szállodai szálláskapacitások kihasználtsága 2023-ban csökkent. A legnagyobb, 3,4%-os csökkenés a 3 csillagos szállodák tapasztalták, az 5 csillagos szállodák esetében a csökkenés 1,5%-os, míg a legjobb eredményt, mindössze 0,5%-os csökkenést a 4 csillagos szállodák értek el.

2023. év III. negyedében a horvát GDP 2,8%-kal bővült

Az Állami Statisztikai Hivatal (DZS) előzetes becslései szerint 2023. harmadik negyedében a GDP 2,8%-kal növekedett 2022. azonos időszakához képest. A fogyasztási módszertan szerint a bruttó tőkebefektetések 6,1%-os, a lakossági fogyasztás 3%-os és az állami fogyasztás 2,1%-os növekedést ért el. Ezzel szemben, az áruk és szolgáltatások exportja 8,5%-os, az import pedig 12,1%-os csökkenést könyvelhetett el. Az Eurostat eddig 23 tagállam gazdasági teljesítményét tette közzé, amely szerint Horvátország reál GDP növekedése a legmagasabb. Andrej Plenkovic miniszterelnök szerint az adatok azt támasztják alá, hogy a kormány helyes intézkedéseket hozott a válság kezelésének érdekében.

A Horvát Nemzeti Bank közzétette a kereskedelmi bankok 2023 első kilenc hónapjában elért nyereségét

A Horvát Nemzeti Bank (HNB) által közzétett adatok szerint a horvát kereskedelmi bankok az idei év első kilenc hónapjában 1,1 milliárd eurós nyereséggel működtek, ami 426,3 millió euróval, azaz 64,2%-kal több mint az előző év azonos időszakában. Mind a 20 kereskedelmi bank nyereséget mutatott ki a vizsgált időszakban (*Megjegyzés: a tavalyi azonos időszakban 21 kereskedelmi bank működött, a Nova Hrvatska Bankát ez év júliusában beolvasztották a Horvát Postabankba*). A legnagyobb nyereséget – 345,6 millió eurót – a Zagrebačka banka érte el, ami az előző év azonos időszakának adataihoz képest 67,5%-os, azaz 139,3 millió euró növekedést jelent. Ezt követi a Privredna banka Zagreb (PBZ) 247,7 millió eurós nyereséggel, ami 109,1 millió euróval, 78,8%-kal több, mint a tavalyi év első kilenc hónapjában. Még két bank meghaladta a 100 M eurós nyereséget – az Erste Bank, 180,8 M euróval és az OTP bank, amelynek nyeresége közel 113 M euró volt. A két bank mintegy 28%-kal növelte nyereségét az előző év azonos időszakához képest. Ötödik helyen van Raiffeisenbank (80,5 M euró, 120,3 %), a hatodikon pedig – az egyetlen többségi horvát állam tulajdonában lévő – Horvát Postabank (65 M euró, 290,4%)

A sertésstenyészők egy része továbbra is elégedetlen a kormány intézkedéseivel

A sertéspestissel sújtotta horvátországi megyében (Eszék-Baranya, Vukovár-Szerémség, Bród-Szavamente), bár az utóbbi hetekben nem találtak új fertőzéseket, továbbra sem lehet disznóvágást tartani, ami egyre nagyobb felháborodást kelt a gazdáknak. Ezért a horvát kormány a 2023. november 30-i ülésén két újabb intézkedést fogadott el az afrikai sertéspestis-járvány sújtotta szlavóniai sertésstenyészők kártérítésére. Az első intézkedés szerint azok a sertésstenyészők, akik a sertéspestissel sújtotta horvátországi megyékben, az állategészségügyi szempontból nem megfelelő ólakban, 115 kg-t meghaladó sertést tartanak, melyeket kényszervágásra át kell adniuk, a sertéshús hőkezeléséért 2,15 euró/kg-os árat kell fizetniük (a nem beteg, de nem az EU-s előírásoknak megfelelő tartás miatt). Az ehhez biztosított támogatás összege 3,5 M euró. A másik intézkedés lehetővé teszi, hogy aki háztáji disznóvágást tervez ezekben a megyékben, az az ország más részéről szerezhessen be minden húst, és ehhez 600 euró egyszeri támogatásban részesül. A kormányülés után Marija Vuckovic mezőgazdasági miniszter 4 órán keresztül tárgyalta a Szlavóniában már közel két hete tüntető sertésstenyészők képviselőivel, akikkel ismertette a legújabb kormányhatározatokat. A sertésstenyészők egy része elégedett a kormány javaslatával, és úgy döntött, hogy felfüggeszti a tüntetést. A tenyésztők másik részét képviselő mozgalom (A horvát vidék megmentésére létrehozott Válságtáb) vezetője, Tomislav Pokrovac és Dusko Pavlik (a sertésstenyészők szakszervezének elnöke) ugyanakkor a tárgyalás után kijelentették, hogy továbbra is elutasítják az állategészségügyi szempontból nem megfelelő ólakban tartott sertések átadását kényszervágásra, továbbá követelik a háztáji disznóvágás és a friss hús forgalmazásának engedélyezését a három érintett megye területén. Pokrovac és Pavlik szerint az említett három feltétel kulcsfontosságú az általuk képviselt tenyésztők szempontjából, ezért ők folytatják a tüntetést.

A horvát gazdaság 2022-ben összesen 2,3 Mrd euró állami támogatást kapott

A pénzügyminisztérium beszámolója szerint, az orosz-ukrán háború okozta energiaár-növekedés miatt, 2022-ben a horvát gazdaság összesen 2,262 Mrd euró állami támogatást kapott, ami 23%-kal kevesebb, mint 2021-ben (támogatás összege 2,944 Mrd euró), illetve 27%-kal alacsonyabb, mint 2020-ban (támogatás összege 3,084 Mrd euró). A kormány a 2022. évi támogatás 57%-át (1,289 Mrd euró) az iparra és a szolgáltatási szektorra, míg az teljes összeg 43%-a (794 M euró) a mezőgazdaságra fordította. A jóváhagyott 2022. évi állami

támogatás a GDP 3,38%-át tette ki. A kutatási, fejlesztési és innovációs projektekre kifizetett állami támogatás 2022-ben mindössze 33,9 M eurót tett ki, ami 80,5%-os csökkenés a 2020. évvel összehasonlítva. A 2020. évi 166,5 M euró támogatás a GDP 0,34%-át, míg a 2022. évi támogatás összege a GDP-nek mindössze 0,05%-át tette ki.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Zágráb